

Nr 103.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1917 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till ökat arbetsbiträde hos lantmäteristyrelsen.

(1:a avd.)

Under punkt 88 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till ökat arbetsbiträde hos lantmäteristyrelsen, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1918 beräkna ett belopp av 19,000 kronor.

I en till riksdagen den 16 april 1917 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 240, har nu Kungl. Maj:t under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att å extra stat under nionde huvudtiteln för år 1918 såsom förslagsanslag, högst, anvisa

dels för anställande under samma år hos lantmäteristyrelsen av en tjänsteman, benämnd byrådirektör, 6,600 kronor, varav 2,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar;

dels ock till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning hos nämnda styrelse, utöver härtill i styrelsens stat upptaget anslag, 11,700 kronor;

eller tillhopa 18,300 kronor.

Beträffande utredningen i detta ärende tillåter sig utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

För egen del har departementschefen i detta ärende anfört följande:

Av förestående redogörelse framgår, att, med rättelse av lantmäteristyrelsens första beräkning av kostnaderna för sju amanuenser, styrelsens förslag till ändring i den ordinarie staten skulle medföra en kostnad av $(30,000 - 1,200 =) 28,800 + 32,800 = 61,600$ kronor $- 20,500 = 41,100$ kronor; att med likadan rättelse styrelsens förslag den 20 november 1916 till behovens tillgodoseende medelst anslag å extra stat skulle kräva en

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 10 saml. 62 häft. (Nr 103—105.) 1

kostnad av $21,800 + 34,900 = 56,700$ kronor — $20,500 = 36,200$ kronor, och att styrelsens förslag den 19 mars 1917 avser en kostnad av $21,750 + 32,800 = 54,550$ kronor — $20,500 = 34,050$ kronor.

Frågan om ändring i styrelsens ordinarie stat kan nu lämnas å sido. Det har emellertid varit nödvändigt att i korthet lämna redogörelse för styrelsens förslag härutinnan, enär detta utgör grundval för framställningarna om anslag å extra stat. I de bägge förslagen, som avse anslag å extra stat, har icke någon framställning gjorts ifråga om särskilda medel till kvinnliga biträden eller en ny vaktmästare. I stället har den i anslaget till extra tjänstemän m. m. av styrelsen beräknade post till extra biträden samt biträde vid vaktmästargöromålen höjts från 5,600 kronor till 7,000 kronor eller med 1,400 kronor.

Mellan de bägge förslagen angående anslag på extra stat finnes allenast den skillnad, att i det senare förslaget dels 50 kronor, motsvarande pensionsavgift, avdragits från den föreslagne ingenjörens arvode och dels varje av de sju amanuensernas arvoden minskats med 300 kronor. Besparingen är sålunda 2,150 kronor.

I likhet med statskontoret finner jag visserligen utredningen giva vid handen, att lantmäteristyrelsen är i behov av ökade arbetskrafter, men jag kan däremot icke finna det på ett tillräckligt övertygande sätt framgå, att denna ökning i allo bör vinnas på det av styrelsen nu föreslagna sättet, även med beaktande att ökningen endast skulle ske medelst anslag å extra stat. Ett annat förslag, som synes förtjänt att tagas under överbägande, är det av styrelsen för föreningen Sveriges förste lantmätare framlagda, åsyftande dels inrättande hos styrelsen av en tredje byrå i stället för de bägge ifrågasatta byrådirektörsbefattningarna, dels ock utvidgad befogenhet för förste lantmätarna att kontrollera lantmäteriförrättningar samt ersättning till dem för resor i dylikt ändamål, varigenom den föreslagne inspektören torde bliva obehöfelig. Om möjligen tillika, i överensstämmelse med den av sistnämnda styrelse uttalade meningen, lantmäteristyrelsens förslag om utsträckning av renovationsskyldigheten befunnes icke böra genomföras, skulle en väsentlig anledning till det uppgivna behovet av en för arkivet avsedd byråingenjörsbefattning bortfalla. Jag anser dessa och därmed sammanhängande frågor böra bliva föremål för särskild ytterligare utredning.

Då emellertid, som sagt, jag ej kan undgå att finna ett starkt behov av ökade arbetskrafter göra sig gällande inom lantmäteristyrelsen och med hänsyn jämval till vad styrelsen anfört rörande den sannolika ökningen i styrelsens arbetsmängd under nästkommande år, anser jag mig böra tillstyrka, att sådan ökning beredes i viss mindre omfattning

samt anordnad på sådant sätt, att den icke bör kunna utgöra hinder för en ytterligare utveckling i den ena eller andra riktningen.

Av redogörelsen för tillväxten av hos styrelsen handlagda ärenden framgår, att dessa utvisa en stark ökning, vilken i förening med vad lantmäteristyrelsen i övrigt anfört synes mig ådagalägga, att styrelsens byråchefer äro i behov av lättnad i sitt arbete. För detta ändamål anser jag *en* byrådirektörsbefattning med föredragningsskyldighet böra nu upptagas å extra stat. Därest en blivande utredning utvisar, att det är förmånligast att inrätta en ny byrå i styrelsen, kan denna befattning utbytas mot en byråchefsbefattning. Med hänsyn till behovet av att till tjänsten erhålla en verkligt kvalificerad och dugande person samt till den av lantmäteristyrelsen anförda jämförelsen med byrådirektörer i patent- och registreringsverket anser jag avlöningen böra, såsom styrelsen föreslagit och varemot statskontoret icke gjort någon erinran, bestämmas till 6,600 kronor. Denna avlöning bör utgå i form av arvode, och böra, såsom statskontoret tillstyrkt, härav 2,000 kronor anses motsvara tjänstgöringspenningar. Vad statskontoret anfört i fråga om byrådirektörens rätt till semester samt tillämpning å honom av gällande avlöningsbestämmelser torde böra iakttagas.

Beträffande de uppgifter i fråga om föredragning och arbete i övrigt, som böra anförtros denne extra byrådirektör, läser Kungl. Maj:t efter lantmäteristyrelsens hörande böra meddela närmare föreskrifter.

Vad därefter de ifrågasatta befattningarna såsom inspektör och byråingenjör angår synas mig de omständigheter, som anförts såsom skäl för dessa tjänsters inrättande, vara i behov av närmare utredning. Jag kan därför ej nu tillstyrka, att något anslag begäres till dessa befattningar.

Styrelsens förslag, att medel måtte beredas till anställande av sju amanuenser med fast arvode i stället för nuvarande fyra, anser jag förtjänt av bifall, desto mer som den ifrågasatta ökningen i antalet tjänstemän av högre grad nu inskränkts. Under erinran att maximiarvodena åt examinerade biträden å lantmäterikontoren i länen samt åt lantmateriauskultanter, som äro anställda vid jordregisterarbetena, utgå med 300 kronor för månad ävensom att Kungl. Maj:t i år föreslagit riksdagen att höja anslaget till lantmäteriuundervisningen, bland annat för att de vid denna anställda assistenterna måtte kunna erhålla nyssnämnda månadsavlöning, får jag tillstyrka lantmäteristyrelsens förslag, att medlen till avlöning av dessa amanuenser beräknas till sådant belopp, att medelavlöningen för år kan utgå med 3,300 kronor åt fyra och 3,000 kronor åt tre amanuenser. Härtill åtgå tillhoppa 22,200 kronor.

Den föreslagna höjningen med 1,400 kronor till 7,000 kronor av de till extra biträden och extra vaktmästare avsedda medel ger mig icke anledning till erinran.

Då antalet av de tjänstemän, för vilka vikariatsförordnande kan ifrågakomma, av mig minskats i jämförelse med lantmäteristyrelsens förslag, synes den ifrågasatta ökningen med 1,000 kronor å de för sådant ändamål avsedda medlen kunna begränsas till 400 kronor samt dessa medel alltså upptagas till 3,000 kronor.

De tre sistberörda anslagsposterna, vilka motsvara det nu å ordinarie staten upptagna anslaget till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning, skulle alltså tillhopa utgöra 32,200 kronor. Då sagda post å den ordinarie staten uppgår till 20,500 kronor, skulle ökningen å extra stat bliva 11,700 kronor.

Jag vill framhålla, att dessa beräkningar över de särskilda behoven icke avse att vara bindande för anslagets användning, utan bör anslaget i sin helhet få disponeras för de därmed åsyftade ändamålen, med iakttagande av de särskilda föreskrifter Kungl. Maj:t må meddela.

Något anslag till förstärkning av lantmäteristyrelsens arbetskrafter redan under år 1917 anser jag mig ej kunna tillstyrka. Därest det i år skulle visa sig oundgängligt att i någon mindre utsträckning bereda styrelsen ökade tillgångar för anställande av extra tjänstemän, lär Kungl. Maj:t kunna, liksom skedde år 1916, härtill anvisa särskilda medel.»

Utskottet.

Jämväl utskottet finner den åvägabragta utredningen hava ådagalagt, att en ökning av lantmäteristyrelsens arbetskrafter är av behovet påkallad. I likhet med departementschefen och i anslutning till vad denne härutinnan uttalat, anser utskottet nämnda ökning kunna begränsas till de av departementschefen föreslagna befattningshavare. De av departementschefen för nämnda befattningshavare ifrågasatta arvoden synas utskottet väl avvägda. Mot den föreslagna höjningen av de till extra biträden och extra vaktmästare ävensom av de till vikariatsersättning avsedda medel har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må å *extra stat* under nionde huvudtiteln för år 1918 såsom förslagsanslag, högst, anvisa *dels* för anställande under samma år hos lantmäteristyrelsen av en tjänsteman, benämnd byrådirektör, 6,600 kronor, varav 2,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar;

dels ock till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning hos nämnda styrelse, utöver härtill i styrelsens stat upptaget anslag, 11,700 kronor; eller tillhopa 18,300 kronor.

Stockholm den 22 maj 1917.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: se utlåtande nr 102.